

Mannerheimin Lastensuojeluliiton lausunto 5.11.2025

Eduskunnan sosiaali- ja terveystoimikunnalle

Hallituksen esityksestä laeiksi omaishoidon tuesta annetun lain 5 §:n ja perhehoitolain 12 §:n muuttamisesta (HE 110/2025 vp)

Omaishoidon tukeen liittyvä säännösehdotus

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) kannattaa omaishoidon tuen vähimmäispalkkion korottamista, ja pitää sitä askeleena oikeaan suuntaan. Esityksen mukaan omaishoidon tuen vähimmäispalkkio olisi 530 euroa kuukaudessa (sisältäen palkkakertoimen mukaisen korotuksen) 1.1.2026.

Vaikka korotus on tervetullut, MLL pitää esitettyä korotusta edelleen pienenä suhteutettuna omaishoitajan työn vastuuseen, sitovuuteen ja merkittävyyteen, erityisesti lapsen tai nuoren omaishoitotilanteissa. Omaishoito on inhimillisesti äärimmäisen arvokasta ja samalla vahvistaa julkista taloutta, kuten hallituksen esityksessäkin todetaankin. MLL korostaa, että omaishoitajien taloudellisen aseman parantaminen on tärkeää.

MLL pitää korotusta omaishoitajan työn vastuuseen ja merkittävyyteen suhteutettuna liian pienenä. Paitsi, että omaishoito on inhimillisesti katsottuna arvokasta, se myös vahvistaa julkista taloutta, kuten myös hallituksen esityksessä todetaan.

Tällä hetkellä omaishoidon alimman palkkion vähimmäismäärä ja kriteerit vaihtelevat hyvinvointialueiden välillä. MLL korostaa, että hyvinvointialueiden välillä ei saisi olla merkittäviä poikkeamia omaishoidon tuen vähimmäispalkkiossa. Asia on tärkeä yhdenvertaisuuden kannalta.

Vaikka alinta palkkiota korotettaisiin lailla, päättävät hyvinvointialueet tuen myöntämisestä edelleen määrärahojensa puitteissa. Hyvinvointialueiden vaikea taloudellinen tilanne saattaa aiheuttaa omaishoidon tuen kriteereiden tiukentumista ja tästä syystä omaishoidon tuen saatavuus voi heikentyä. Tällöin moni tukea tarvitseva jäisi tosiasiallisesti tuen ulkopuolelle. Ongelmaksi voi nousta myös se, että korkeampien palkkioluokkien tukia myönnettäisiin aiempaa vähemmän.

Jotta voidaan varmistaa, että korotus kohdentuu omaishoitoon asianmukaisesti, omaishoidon tuen toimeenpanoa tulee seurata esimerkiksi sen osalta, mikä on omaishoitajien keskimääräisten palkkioiden kehitys sekä omaishoidon määrärahojen kehitys.

MLL pitää tärkeänä, että lasten omaishoitoa ja sen kehittämiskohteita selvitetään laajasti ja omaishoitoa koskeviin ongelmiin etsitään ratkaisut. Vuonna 2024 alle 18-vuotiaita omaishoidettavia oli 10 894 (lähde: Sotkanet). Alaikäisten omaishoidettavien määrä on noussut viime vuosien aikana.

Useiden viimeaikaisten sosiaaliturvaan kohdistuvien leikkausten tavoitteeksi on ilmoitettu, että niiden tarkoituksena on ohjata kaikki työkäiset kokoaikaiseen ansiotyöhön. MLL toteaa, että kaikissa perheissä vanhemmalla ei ole mahdollisuutta kokoaikatyöhön, vaan osa-aikatyö saattaa olla ainut vaihtoehto. Näin on esimerkiksi usein niissä perheissä, joissa toinen vanhemmista toimii omaishoitajana yhdelle tai useammalle lapselleen, jolla on pitkäaikainen sairaus tai vamma. Sosiaaliturvaa koskevien leikkausten valmistelussa ei ole riittävästi arvioitu, millaisia tosiasiallisia ja konkreettisia vaikutuksia leikkauksilla on erilaisissa elämäntilanteissa olevien lapsiperheiden asemaan.

Jos omaishoitajana toimiva vanhempi on pakotettu työskentelemään kokoaikaisesti ansiotyössä, hänen kuormituksensa voi kasvaa kohtuuttomaksi ja seurauksena voi olla vakava uupuminen. Tällöin hänen työpanostaan ei saada hyödynnettyä edes osa-aikaisesti. On myös huomattava, että vanhemman työskennellessä kokoaikaisesti lapsi voi tarvita esimerkiksi lyhytaikaisen huolenpidon palvelua koko vanhemman työpäivän ajaksi sen sijaan, että osa-aikatyötä tehtäessä tarve olisi vain muutamalle tunnille.

Perhehoitolakiin liittyvä säännösehdotus

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että toimeksiantosuhteisella perhehoitajalla olisi oikeus saada yhden kuukauden hoitopalkkion määrää vastaava korvaus irtisanomisajan palkan lisäksi tilanteessa, jossa pitkäaikaista perhehoitoa koskeva toimeksiantosopimus päättyy ennakoimattomasti perhehoitajasta riippumattomasta syystä.

MLL kannattaa esityksen tavoitetta tukea toimeksiantosuhteisten perhehoitajien taloudellista tilannetta ennakoimattomissa perhehoidon päättymistilanteissa. Korvaus tukee perhehoitajien asemaa ja auttaa heitä sopeuttamaan talouttaan.

MLL toteaa samalla, että perhehoitajien tilannetta ja tukea tulee tarkastella myös laajemmin ja toivoo valiokunnan kiinnittävän tähän huomiota.

Helsingissä 5.11.2025

Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry

Esa livonen
Vaikuttamistyön johtaja

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITTO